

F. t. beslutn. vedr. den internationale koalition til afvæbning af Irak

Bemærkninger til forslaget

Beslutningen om at gå i krig som deltager i den amerikansk ledede invasion i Irak i marts 2003 hører til blandt de mest skæbnesvangre i den nyere danmarkshistorie.

Beslutningen blev gennemført af et lille flertal i det danske Folketing og uden noget mandat i FN's Sikkerhedsråd. Danmark påtog dermed sig et politisk, moralsk og militært medansvar for en folkeretligt yderst tvivlsom beslutning og for en udvikling, der har haft katastrofale konsekvenser.

Præsident Bush og hans regering begrundede invasionen med påstande om eksistensen af masseødelæggelsesvåben, der umiddelbart kunne true omverdenen, og om forbindelser til Al-Qaeda. Disse påstande har efterfølgende vist sig at være forkerte. Forslagsstillerne finder det ejendommeligt og uholdbart, at den danske statsminister påstår, at han ikke traf beslutningen om at deltage i invasionen med samme begrundelse som USA's regering.

Den amerikansk ledede administration, der blev indsat i Irak efter invasionen, traf en serie fatale beslutninger om bl.a. opløsningen af Iraks hær, politi og centraladministration. Fraværet af fungerende irakiske statsinstitutioner og den indsatte administrations manglende forståelse for de dybtliggende etniske, religiøse og andre modsætninger i det irakiske samfund betød, at invasionen nok afskaffede Saddam Husseins grusomme styre, men samtidig blev begyndelsen til krig, borgerkrig og terroraktioner mod de udenlandske styrker. Derfor har forholdene i Irak udviklet sig til en humanitær katastrofe af hidtil uset omfang og bidraget til øget ustabilitet i den mellemøstlige region og i verden som helhed. Islamistiske terrorister har fået en mere frodig arbejdsmark i Irak, og den globale terrortrussel synes bestemt ikke mindre efter invasionen af Irak.

Ifølge FN er nu over 4 millioner irakere fordrevet eller flygtet fra deres hjem, deraf halvdelen til nabolandene, der er ved at synke i knæ under byrden. Voldsomme etniske og religiøse udrensninger finder sted, og små ikkemuslimske mindretal trues af udryddelse. For et år siden blev en undersøgelse af den ekstra dø-

delighed i Irak efter invasionen offentliggjort i det ansete britiske lægetidsskrift The Lancet. Med målemetoder, der har været anerkendt til at vurdere dødstallet som følge af andre konflikter, nåede man frem til, at 650.000 menneskeliv er gået tabt i Irak. En anden og nyere undersøgelse taler om endnu meget større tal. Hvis undersøgelsesernes konklusioner blot tilnærmelsesvis er rigtige, taler vi om en af de mest blodige konflikter i mange år.

Udviklingen i Irak har ikke kun haft katastrofale følger for den irakiske befolkning og ført til tab for de udenlandske styrker – herunder dræbte, sårede og traumatiserede blandt de udsendte danske.

Katastrofen i Irak har også alvorlige konsekvenser for tilliden mellem befolkninger og beslutningstagere, FN's muligheder for at bidrage til en forpligtende international retsorden og de fremtidige muligheder for folkelig accept af indgriben over for andre mulige eller reelle trusler mod international fred og sikkerhed.

I modsætning til, hvad der er sket i andre lande, som har deltaget i krigen, er der i Danmark ikke foretaget nogen undersøgelse af forløbet endside placeret et juridisk eller politisk ansvar. Debatten om krigens lovlighed, baggrunden for den danske deltagelse, regeringens håndtering af deltagelsen og Danmarks holdning til verdenssamfundets normer og regler for anvendelsen af magt er ikke afklaret på et kvalificeret grundlag.

Det er forslagsstillernes opfattelse, at en uvildig undersøgelse af disse og andre spørgsmål vedrørende den danske deltagelse i Irakkrigen er en nødvendig forudsætning for at genopbygge tilliden mellem borgerne og politikerne og mindske risikoen for en lignende beslutning i fremtiden.

Folketinget anmoder derfor hermed regeringen om at nedsætte en undersøgelseskommission ledet af en dommer, som uhindret og uafhængigt af regeringen kan gennemgå sagens forhold og dokumenter og frit indkalde vidner og afgive sin endelige beretning om resultatet af undersøgelserne med henblik på behandling i Udvalget for Forretningsordenen, således at udvalget kan afgive indstilling om ansvarsspørgsmålet.